

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)
SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)
SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z wniosku M. K.

przy uczestnictwie B. K.

o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 marca 2017 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 1 lutego 2016 r., sygn. akt I ACz (...),

1. oddala skargę kasacyjną;

2. zasądza od wnioskodawczynie M. K. na rzecz uczestnika postępowania B. K. 240,00 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni M. K. wniosła, na podstawie art. 1151 k.p.c., o stwierdzenie wykonalności w Rzeczypospolitej Polskiej wyroku Sądu Pierwszej Instancji (*Tribunal de Premiere Instance*) Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r., sygn. [...], utrzymującego w mocy wyrok Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 18 marca 2004 r. i orzekającego udział uczestnika B. K. w kosztach utrzymania małoletnich M. i B. K. w wysokości 1500 euro na każdego małoletniego, tj. łącznie 3000 euro na oboje dzieci, płatnych z góry każdego pierwszego dnia miesiąca do rąk wnioskodawczyni, wraz z odsetkami za zwłokę, oraz kwotę 2000 euro miesięcznie od uczestnika B. K. na rzecz wnioskodawczyni tytułem alimentów, płatnych z góry każdego pierwszego dnia miesiąca, wraz z odsetkami za zwłokę, z zastrzeżeniem, że kwoty obu tych świadczeń będą podlegać corocznej waloryzacji według wskaźników opisanych w *petitum* wniosku.

Do wniosku dołączono odpis wyroku Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r., sygn. [...], wraz z tłumaczeniem. Jak wynika z sentencji, wyrokiem tym przekształcono w rozwód, wraz ze wszystkimi skutkami prawnymi, separację prawną małżonków M. G. (po mężu K.) i B. K., orzeczoną z wyłącznej winy B. K. wyrokiem Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 18 marca 2004 r. Ponadto, do wniosku przedłożono także tłumaczenie na język polski wyroku Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 18 marca 2004 r., sygn. [X], w którym Sąd ten orzekł separację małżonków M. G. i B. K., z wyłącznej winy B. K., ze wszelkimi tego konsekwencjami prawnymi, oraz nakazał B. K. zapłatę M. G., pierwszego dnia każdego miesiąca, kwoty 2000 euro z tytułu świadczenia alimentacyjnego, kwoty 3000 euro z tytułu ponoszenia części wydatków na utrzymanie i edukację dzieci M. i B., czyli po 1500 euro na dziecko, z zastrzeżeniem, że kwoty te będą podlegać corocznej waloryzacji, a ponadto kwoty 50 000 euro tytułem odszkodowania.

Sąd Okręgowy w W. stwierdził wykonalność wyroku Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r. w części nakazującej płacenie B. K. na rzecz M. K. kwot wskazanych w żądaniu wniosku. Przyjmując za podstawę rozpoznania wniosku art. 1150 w zw. z art. 1146 k.p.c. Sąd Okręgowy uznał, że

wyrok Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r. przekształcił separację prawną małżonków w rozwód, zgodnie z prawem Księstwa Monako, ze wszystkimi skutkami prawnymi orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 18 marca 2004 r. Oznacza to, że rozstrzygnięcie co do roszczeń alimentacyjnych nie zostało zmodyfikowane, a zmianie uległ tylko stan cywilny małżonków. Sąd Okręgowy ocenił, że przedstawiony do wykonania wyrok jest wykonalny, a w sprawie nie występuje żadna z negatywnych przesłanek, o których mowa w art. 1146 k.p.c., wyłączających dopuszczalność stwierdzenia wykonalności zagranicznego orzeczenia.

W wyniku zażalenia wniesionego przez uczestnika B. K. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że wniosek w całości oddalił. Podniósł, że wyrok Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r. nie zawiera rozstrzygnięcia w przedmiocie zobowiązania alimentacyjnego, nadającego się do egzekucji. Rozstrzygnięcie takie jest elementem wyroku Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 18 marca 2004 r. orzekającego separację stron, jednak sposób sformułowania przez wnioskodawczynię żądania wyraźnie wskazywał, że objęte jest nim wyłącznie orzeczenie Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżyła w całości wnioskodawczyni. W skardze kasacyjnej zarzuciła, w ramach drugiej podstawy kasacyjnej, naruszenie art. 321 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c., wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni oparła zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. na twierdzeniu, że Sąd Apelacyjny niezasadnie przyjął, iż złożony przez nią wniosek obejmował tylko żądanie stwierdzenia wykonalności wyroku Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r. i nie dotyczył wcześniejszego wyroku Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 18 marca 2004 r. Zdaniem wnioskodawczyni, wyrok Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r. przekształcił separację małżonków w rozwód, utrzymując jednocześnie w mocy pozostałe skutki prawne wynikające z wyroku Sądu Pierwszej

Instancji Księstwa Monako z dnia 18 marca 2004 r., w tym dotyczące zasądzenia na rzecz wnioskodawczyni świadczeń alimentacyjnych.

Przepis art. 321 § 1 k.p.c. statuuje zasadę związania sądu żądaniem, mającą na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. odpowiednie zastosowanie w postępowaniu o stwierdzenie wykonalności zagranicznego orzeczenia. Analiza *petitum* i uzasadnienia wniosku o zezwolenie na wykonanie prowadzi do tezy, że wnioskodawczyni oparła żądanie na założeniu, iż wyrok Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r., którego stwierdzenia wykonalności się domagała, oprócz przekształcenia separacji w rozwód, zawiera również rozstrzygnięcie o świadczeniach alimentacyjnych, obejmując i „utrzymując w tym zakresie w mocy” treść wcześniejszego wyroku tego samego sądu, orzekającego separację między stronami. Takie ujęcie żądania nie było bez znaczenia, zważywszy że wyrok orzekający separację między stronami i zasądzający na rzecz wnioskodawczyni świadczenia alimentacyjne został wydany w 2004 r., przez co jego uznanie i stwierdzenie wykonalności w Polsce następowałoby według stanu prawnego poprzedzającego wejście w życie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 234, poz. 1571; por. art. 8 ust. 5 tej ustawy).

O tak sformułowanym żądaniu wypowiedziały się Sądy obu instancji, z tym że Sąd Apelacyjny, inaczej niż Sąd Okręgowy, uznał je za nieuzasadnione ze względu na to, iż w jego ocenie przedstawiony do wykonania wyrok Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r. - wbrew twierdzeniom wniosku - nie obejmuje świadczeń, które byłyby zdatne do egzekucji. W tym stanie rzeczy zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c., przy którego formułowaniu pominięto art. 391 § 1, art. 397 § 2 i art. 13 § 2 k.p.c., nie może odnieść skutku.

Oceny tej nie zmieniają wywody wnioskodawczyni, w których wskazała, że wskazany w żądaniu wniosku o zezwolenie na wykonanie wyrok Sądu Pierwszej Instancji Sądu Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r. inkorporował w swojej treści nakaz zapłaty świadczeń alimentacyjnych, wyrażony we wcześniejszym wyroku tego sądu, orzekającym separację. Twierdzenia te są nieprzydatne do wykazania zasadności zarzutu naruszenia art. 321 § 1 k.p.c., nie dotyczą bowiem tego, w jaki sposób Sąd Apelacyjny zinterpretował granice żądania wniosku,

względnie, czy orzekł w granicach wniosku po dokonaniu jego wykładni, lecz tego, czy przedstawiony do wykonania wyrok miał treść zdatną do egzekucji. Mogłyby one mieć tym samym znaczenie przy rozważaniu zasadności dokonanej przez sąd drugiej instancji oceny wykonalności przedstawionego do wykonania wyroku, która stanowi zgodnie z art. 1150 k.p.c. warunek nadania *exequatur* zagranicznemu orzeczeniu. Zarzut naruszenia tego przepisu nie został jednak sformułowany w skardze kasacyjnej.

Należy ponadto zauważyć, że wnioskodawczyni, zarzucając naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, iż żądaniem wniosku o stwierdzenie wykonalności nie był objęty wyrok Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 18 marca 2004 r., jest niekonsekwentna, twierdząc jednocześnie, że późniejszy wyrok Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r., wprost wskazany w *petitum* wniosku, inkorporował rozstrzygnięcie o alimentach zawarte w wyroku z dnia 18 marca 2004 r.

Istoty drugiego zarzutu skargi kasacyjnej wnioskodawczyni upatrywała w zaniechaniu podania przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa, które stanowiły podstawę do przyjęcia przez ten Sąd, że wnioskiem o stwierdzenie wykonalności był objęty tylko wyrok Sądu Pierwszej Instancji Księstwa Monako z dnia 3 grudnia 2009 r.

Mając na względzie, że zarzut ten nie został bliżej uzasadniony, należy zważyć, iż naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. może wprawdzie stanowić podstawę skargi kasacyjnej, jednak dotyczy to sytuacji, w której w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia brakuje elementów pozwalających zorientować się w motywach, którymi kierował się sąd drugiej instancji, w stopniu wystarczającym do przeprowadzenia kontroli podjętego rozstrzygnięcia w postępowaniu kasacyjnym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 1997 r., II CKN 112/97, nie publ., z dnia 11 maja 2000 r., I CKN 272/00, nie publ., z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, nie publ., i z dnia 15 kwietnia 2016 r., I CSK 278/15, nie publ., oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CSK 293/12, OSNC 2013, nr 12, poz. 148). Takiego zarzutu nie można postawić uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Jakkolwiek Sąd Apelacyjny nie wskazał wprost podstawy prawnej merytorycznego rozstrzygnięcia, poprzestając na przywołaniu

art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., jednak z uzasadnienia kwestionowanego postanowienia wynika dostatecznie jasno, że przyczyną oddalenia wniosku było niespełnienie przez przedstawiony do wykonania wyrok przesłanki wykonalności, z uwagi na brak w treści tego wyroku rozstrzygnięcia zdatnego do egzekucyjnego wykonania. Przesłanka ta wynika z prawidłowo powołanego przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu art. 1150 k.p.c.

Wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku wraz z przytoczeniem przepisów prawa (art. 328 § 2 k.p.c.) polega na powołaniu przepisów, na których sąd oparł swoje rozstrzygnięcie i wyjaśnieniu, dlaczego mają one zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym, oraz jak rzutują na treść rozstrzygnięcia. Reguła ta znajduje odpowiednie zastosowanie także w postępowaniu o zezwolenie na wykonanie zagranicznego orzeczenia toczącym się przed sądem drugiej instancji (art. 13 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 397 § 2 k.p.c.). Określenie treści i granic żądania wniosku inicjującego to postępowanie następuje natomiast na podstawie treści oświadczeń procesowych wnioskodawcy. Odwoływanie się do tej oczywistej zasady, zrozumiałej samej przez się i wynikającej *implicite* z przepisów kodeksu postępowania cywilnego obligujących do podania w każdym piśmie procesowym osnowy wniosku (por. art. 126 § 1 pkt 3 k.p.c.), nie jest koniecznym elementem wyjaśnienia podstawy prawnej orzeczenia, którego wymaga art. 328 § 2 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

l.n